

เทคนิคการปลูก และดูแลรักษาเงาะ

1. การเตรียมการก่อนปลูก

การเตรียมดิน

ไถพรวน ปรับพื้นที่ให้เรียบและขุดร่องระบายน้ำในแปลง

การเตรียมพันธุ์

ต้นพันธุ์ที่นำมาปลูกได้จากการตอนกิ่ง การทาบกิ่ง การติดตา ที่มีความสมบูรณ์แข็งแรง พันธุ์ที่นิยมปลูก ได้แก่ พันธุ์โรงเรียน พันธุ์สีชมพู และสีทอง

2. การปลูก

2.1 วิธีการปลูก

- 1) ควรปลูกในช่วงต้นฤดูฝน
- 2) ขุดหลุมปลูกให้มีขนาดกว้าง ยาว และลึก ประมาณด้านละ 50 เซนติเมตร
- 3) ผสมดิน ปุ๋ยคอกจำนวน 5 กิโลกรัม ปุ๋ยร็อกฟอสเฟต จำนวน 500 กรัมและปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 จำนวน 20 กรัม เข้าด้วยกันให้สูงประมาณ 2 ใน 3 ของหลุม
- 4) ยกถุงกล้าวางในหลุม โดยให้ระดับของดินในถุงสูงกว่าระดับดินปากหลุมเล็กน้อย
- 5) ใช้มีดที่คมกรีดถุงจากก้นถุงมาถึงปากถุงทั้ง 2 ด้าน (ซ้ายและขวา) ดึงถุงพลาสติกออกโดยระวังอย่าให้ดินแตก กลบดินที่เหลือลงในหลุม กดดินบริเวณโคนให้แน่น
- 6) หาววัสดุคลุมบริเวณต้น เช่น ฟางข้าว หญ้าแห้ง
- 7) รดน้ำให้ชุ่ม
- 8) ทำร่มเงาเพื่อช่วยพรางแสงแดด

2.2 ระยะปลูก ระยะปลูกที่เหมาะสมคือ 6 x 8 - 6 x 8 เมตร

2.3 จำนวนต้นต่อไร่ ประมาณ 16 - 20 ต้น

3. การดูแลรักษา

3.1 การใส่ปุ๋ย

1) ต้นที่ยังไม่ให้ผล (0 - 4 ปี) แบ่งการใส่ปุ๋ยออกเป็น 4 ครั้ง ครั้งละเท่า ๆ กัน ทุก ๆ 3 เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตราปีละ 1.5 - 1 กิโลกรัมต่อต้น และเพิ่มขึ้นอีก 1 เท่าในการใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2

2) **ต้นที่ให้ผลผลิตแล้ว** แบ่งใส่ปุ๋ยเป็น 4 ครั้ง ครั้งแรก หลังเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 2 - 5 กิโลกรัมต่อต้น ครั้งที่ 2 หลังเก็บเกี่ยวแล้ว 3 เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร 8-24-24 อัตรา 2 - 5 กิโลกรัมต่อต้น ครั้งที่ 3 เมื่อเงาะเริ่มออกดอก ใส่ปุ๋ยสูตร 14-14-21 อัตรา 2 - 5 กิโลกรัมต่อต้น ครั้งที่ 4 เมื่อเงาะติดผลใส่ปุ๋ยสูตร 14-14-21 อัตรา 2 - 5 กิโลกรัมต่อต้น

3) **ใส่ปุ๋ยอินทรีย์** เช่น มูลไก่ อัตรา 30 - 50 กิโลกรัมต่อต้น ใส่หลังเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว

3.2 การให้น้ำ ระยะหลังปลูก ต้องให้น้ำอย่างสม่ำเสมอจนกว่าเงาะจะตั้งตัวได้ หลังจากนั้นควรให้น้ำ ทุกๆ 7 - 10 วันต่อครั้ง สำหรับต้นที่ให้ผลแล้ว งดให้น้ำช่วงปลายฝน ต้นเงาะที่มีใบแก่และสมบูรณ์ทั้งต้น และผ่านสภาพแห้งแล้งติดต่อกันนาน 21 - 30 วัน จะแสดงอาการขาดน้ำ (ใบห่อ) ให้กระตุ้นการออกดอก โดยการให้น้ำในปริมาณมากเต็มที่ จากนั้นหยุดให้น้ำ 7 - 10 วัน เมื่อพบว่าตายอดเริ่มพัฒนาเป็นตาดอก (สีของตายอดจะเปลี่ยนจากน้ำตาลดำเป็นน้ำตาลทอง) ก็เริ่มให้น้ำอีกครั้งในปริมาณเท่าเดิมเพื่อเร่งการพัฒนาของตาดอก แต่ถ้าหลังจากให้น้ำครั้งที่ 1 แล้วพบว่าตายอดเปลี่ยนสีเป็นน้ำตาลอมเขียวแสดงว่า ให้น้ำมากเกินไป ตายอดพัฒนาเป็นตาใบแทน ต้องหยุดให้น้ำและปล่อยให้เงาะกระทบแล้งอีกครั้งจนเห็นว่ามียี่เขียวน้ำตาลของตายอดเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลทอง ก็เริ่มให้น้ำอีกครั้งหนึ่ง ในปริมาณครึ่งหนึ่งของครั้งแรก จากนั้นเมื่อแทงช่อดอกและติดผลแล้ว ควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเร่งพัฒนาการของดอกและผลให้ขึ้นลูกได้เร็วและผลโต

3.3 การปฏิบัติงานอื่นๆ

1) การตัดแต่งกิ่ง ให้ตัดแต่งกิ่งก่อนการใส่ปุ๋ย (หลังการเก็บเกี่ยว) โดยตัดกิ่งที่ต่ำระดิน กิ่งแห้งตายออกให้หมด รวมทั้งกิ่งที่อยู่ในทรงพุ่มเพื่อให้ทรงพุ่มโปร่ง

2) การช่วยให้เงาะผสมเกสรที่ดีขึ้น

2.1) เลี้ยงผึ้ง หรือติดต่อกู้เลี้ยงผึ้งให้นำผึ้งมาเลี้ยงในสวนระยะดอกบาน

2.2) การเพิ่มปริมาณเกสรตัวผู้ เช่น พนฮอริโมนพืช เมื่อช่อดอกส่วนใหญ่ของต้นบานได้ร้อยละ 5 ให้ฉีดพ่นช่อดอกบริเวณส่วนบนของทรงพุ่ม ด้วยฮอริโมน NAA อัตรา 2 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตร ปริมาณ 4 - 5 จุด

4. การป้องกันกำจัดศัตรูพืช

4.1 **ช่วงแตกใบอ่อน** ได้แก่ หนอนคืบกินใบ ควรฉีดพ่นด้วยคาร์บาริล หรือคาร์โบซัลแฟน

4.2 **ช่วงออกดอกและติดผล** ได้แก่ ราแป้ง ต้นที่เริ่มพบให้ใช้กำมะถันผงฉีดพ่นในช่วงเช้าหรือเย็น แต่ถ้ามีโรคหนาแน่นมากให้พ่นด้วยสารเคมีพวกเบนดาซิลหรือไดโนแคป ระยะห่าง 7 - 10 วันต่อครั้ง

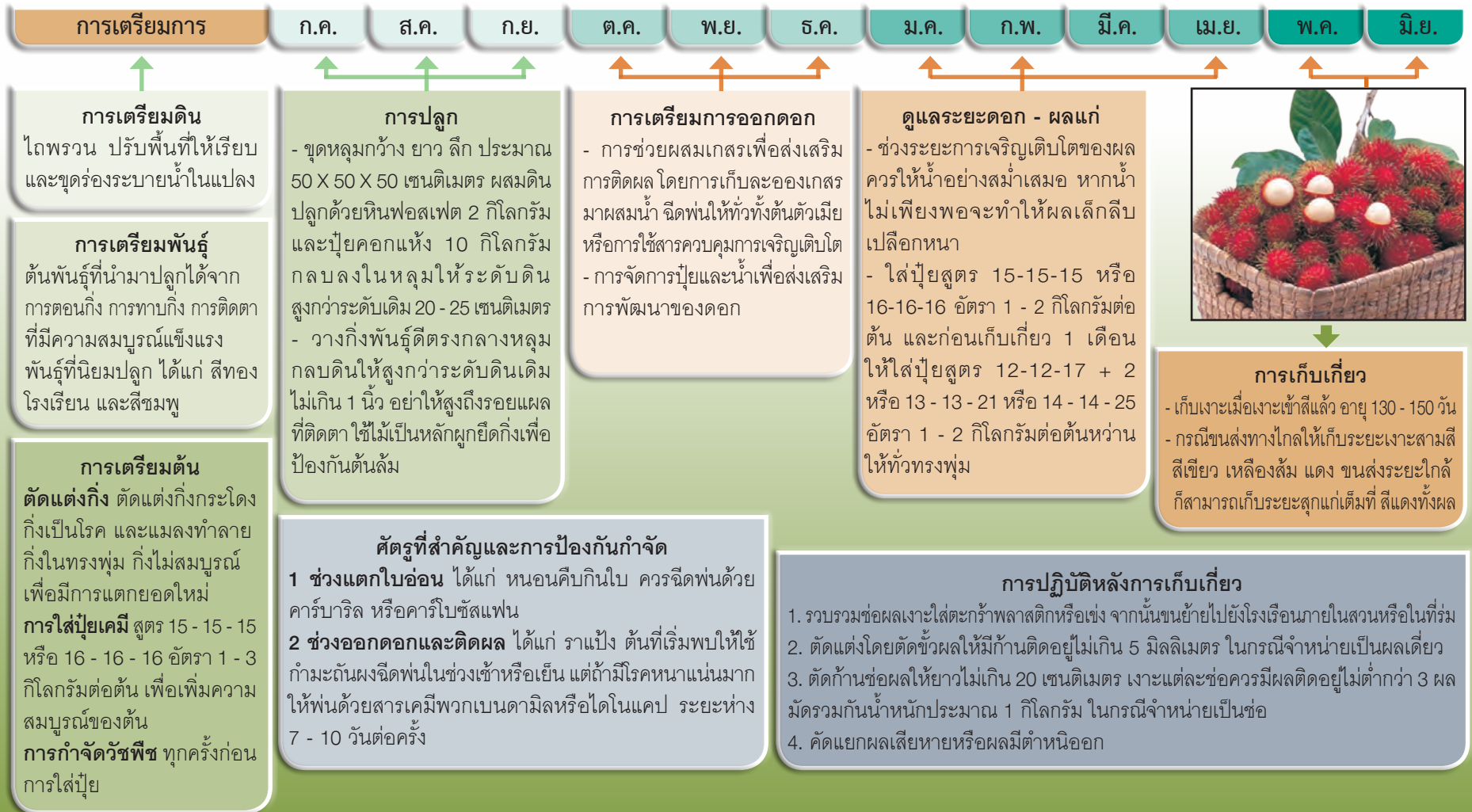
5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

5.1 เก็บเงาะเมื่อเงาะเข้าสีแล้ว อายุ 130 - 150 วัน กรณีขนส่งทางไกลให้เก็บระยะเงาะสามสี สีเขียว เหลือง ส้มแดง การส่งระยะไกลก็สามารถเก็บระยะสุกแก่เต็มที่ สีแดงทั้งผล

5.2 การเก็บอาจจะเลือกเก็บผลที่แก่ก่อน ก็ได้หรือตัดเป็นช่อ

5.3 หลังเก็บเกี่ยวเงาะจากต้นแล้วให้รีบนำไปไว้ที่ร่มโดยเร็ว และตัดแต่งช่อเงาะให้เป็นผลเดี่ยวๆ โดยตัดก้านให้ชิดผล คัดผลที่มีลักษณะไม่ดี เช่น เจริญเติบโตไม่เต็มที่ มีรอยช้ำ รอยแตก หรือรอยแผล และรอยตำหนิจากการทำลายของโรคและแมลงออกให้หมด แล้วบรรจุภาชนะเพื่อจำหน่ายต่อไป

ขั้นตอนการปลูกและการดูแลรักษาเงาะ

ข้อมูลสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตของเงาะ:

สภาพแวดล้อม	ความเหมาะสม	ข้อจำกัด
<p>1.สภาพภูมิอากาศ</p> <p>1.1 อุณหภูมิ</p>	<p>- การเจริญเติบโตที่อุณหภูมิประจำวันเฉลี่ย 22 - 33 องศาเซลเซียส (อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการสังเคราะห์แสงคือ 30 - 35 องศาเซลเซียส)</p>	<p>- พื้นที่ที่มีน้ำค้างแข็งไม่สามารถปลูกเงาะได้</p> <p>- อุณหภูมิที่ต่ำกว่า 10 องศาเซลเซียส และสูงกว่า 46 องศาเซลเซียส จะทำให้ใบร่วง มีผลต่อประสิทธิภาพการสังเคราะห์แสง และการเจริญเติบโตของเงาะ</p>
<p>1.2 ความชื้นสัมพัทธ์</p>	<p>มากกว่า 80%</p>	<p>- ความชื้นต่ำ ทำให้ใบไหม้ เป็นอุปสรรคต่อการเจริญเติบโตของต้นและผลของเงาะ</p>
<p>1.3 ความต้องการน้ำ</p>	<p>ควรให้น้ำวันละ 2.2 - 2.7 มิลลิเมตรต่อต้น หรือคิดเป็นปริมาณน้ำประมาณ วันละ 60 - 75 ลิตรต่อต้น ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่ม 6 เมตร (เงาะเป็นไม้ผลที่ต้องการปริมาณน้ำฝนสม่ำเสมอโดยเฉลี่ย 1,800 - 3,000 มิลลิเมตรต่อปี</p>	<p>- เงาะมีความต้องการน้ำแตกต่างกันในแต่ละช่วงการพัฒนาด้านเงาะที่ผ่านสภาพแล้งติดต่อกันนาน 21 - 30 วัน จะแสดงอาการขาดน้ำ (ใบห่อ)</p> <p>- ช่วงแสดงอาการพร้อมที่จะออกดอก (จะแสดงอาการใบแก่ที่อยู่ปลายข้อตั้งชันขึ้นพร้อมกับมีอาการใบห่อ ตลอดทั้งกลางวันและกลางคืน ซึ่งเป็นอาการของการขาดน้ำ ควรให้น้ำเงาะในปริมาณ 35 มิลลิเมตร หรือประมาณ 1,000 ลิตรต่อต้น ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่ม 5 เมตร เพียง 1 ครั้งแล้วหยุด</p> <p>- ระยะที่ตายอด สีของตายอด เปลี่ยนจากสีน้ำตาลเป็นสีน้ำตาลทองให้น้ำอีกครั้งในปริมาณ 35 มิลลิเมตรต่อต้น</p> <p>- ถ้ามีลมพัดแรง ควรเพิ่มปริมาณการให้น้ำขึ้นเล็กน้อย มิฉะนั้นจะทำให้ต้นเงาะแสดงอาการขาดน้ำและมีใบร่วงได้</p> <p>- หากพบว่าตายอดมีการพัฒนาและเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลปนเขียว หรือสีเขียวอมน้ำตาล แสดงว่าให้น้ำมากเกินไป</p>

ข้อมูลสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตของเงาะ (ต่อ)

สภาพแวดล้อม	ความเหมาะสม	ข้อจำกัด
1.3 ความต้องการน้ำ (ต่อ)	-	<p>สำหรับกระตุ้นการพัฒนาการของตาดอก จึงทำให้ตายอดพัฒนาเป็นตาใบแทน ต้องหยุดการให้น้ำและปล่อยให้ต้นเงาะกระทบแล้งอีกครั้งหนึ่ง</p> <p>- ช่วงตายอดเริ่มพัฒนาเป็นตาดอก ให้น้ำในปริมาณ 3.0 - 3.9 มิลลิเมตร หรือเป็นปริมาณน้ำประมาณวันละ 85 – 110 ลิตร ต่อต้น ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่ม 6 เมตร</p>
1.4 ลม	ควรปลูกพืชบังลมที่มีคุณสมบัติเป็นไม้รากลึก ทรงต้นแข็งแรง ลำต้นเหนียว กิ่งไม้เปราะหรือหักง่าย เป็นไม้ที่ปลูกลงง่าย โตเร็ว มีพุ่มใบหนาตลอดลำต้นและไม่ควรเป็นไม้ผลัดใบในฤดูแล้ง	ลมแรงเสี่ยงต่อการทำให้กิ่งฉีกหรือหัก ต้นโค่นล้ม โดยเฉพาะต้นอย่างยิ่งในช่วงที่เงาะกำลังติดผล
2. สภาพพื้นที่		
2.1 ความสูงจากระดับน้ำทะเล	ไม่เกิน 300 เมตร	-
2.2 ความลาดชันของพื้นที่	เป็นพื้นที่ราบหรือพื้นที่มีความลาดเอียงระดับ 1 - 3 %	- ไม่เหมาะสมในพื้นที่ลาดชันสูง
3. สภาพดิน		
3.1 ลักษณะของเนื้อดิน	สามารถเจริญเติบโตได้ในดินทุกชนิด มีการระบายน้ำดี	- เงาะอ่อนแอต่อสภาพน้ำท่วมขัง
3.2 ความลึกของหน้าดิน	หน้าดินลึกมากกว่า 100 เซนติเมตร	-
3.3 ความเป็นกรด - ด่างของดิน	อยู่ระหว่าง 5.5 – 7.0	ถ้าความเป็นกรด - ด่าง สูงหรือต่ำเกินไป ธาตุอาหารพืชในดินจะอยู่ในรูปที่พืชไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และแหล่งสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

1. การบริหารจัดการน้ำเพื่อการออกดอกที่เหมาะสม หลังฝนทิ้งช่วงและผ่านสภาพแห้งแล้ง หากใบห่อ ก็ให้น้ำเต็มที่ รอไว้ 7 - 10 วัน เพื่อเงาะแทงตาดอกซึ่งจะเปลี่ยนจากตาดอกที่เป็นสีน้ำตาลดำ เป็นสีน้ำตาลทองและเบ่งบาน
2. การชักนำดอกตัวผู้ จะต้องทำให้ถูกช่วงและชิดพ่นในตำแหน่งที่เหมาะสม
3. การจัดการปุ๋ย เพื่อขยายผลด้วยปุ๋ยสูตรเสมอ 15-15-15 และให้ปุ๋ยพัฒนาคุณภาพ 13-13-21 ช่วงก่อนเก็บเกี่ยว 1 เดือน
4. ส่งเสริมให้มีการตรวจสอบวิเคราะห์ดิน และให้มีการใส่ปุ๋ยตามค่าผลการวิเคราะห์ดิน

แหล่งสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2547. คู่มือพืชเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2555. 52 สัปดาห์รู้แล้วรวย. กรุงเทพฯ

กลุ่มเกษตรสัญจร. 2534. การปลูกเงาะ. โรงพิมพ์มิตรสยาม

